



ELÄINTUTKIJA

Tehtävän kesto: 20 min. Tämä tehtäväosio tehdään Luontomuseon elinympäristövitriinien luona.

Opiskellaan: syy-seuraussuhteet, ravintoketjut, lajisto, lajien välinen kilpailu, kasvinsyöjä-peto-saalissuhde, tuottajat-kuluttajat-hajottajat

1. Valitkaa pareittain joku elinympäristö (esimerkiksi havumetsä, lehto, suo, järvi ym.) näyttelyn vitriineistä ja tutkikaa sitä tarkemmin. Valitkaa sitten pareittain yksi eläin näyttelystä, tutkikaa näyttelytekstejä ja haastatelkaa eläintä alla olevien kysymysten avulla. Toinen parista eläytyy eläimeksi ja vastaa kysymyksiin ja toinen haastattelee. Tämän jälkeen valitaan uusi eläin ja vaihdetaan osia.

Oppilaat saavat eläytyä ja käyttää mielikuvitustaan. Oikeita vastauksia ei ole!

- Haastattelukysymykset:
 - a. Mikä on nimesi? (keksikää eläimelle nimi, joka sopii sen ulkonäköön tai käyttäytymiseen)
 - b. Missä asut? (elinympäristön nimi ja tarkempi "osoite" eli esim. kivenkolossa puun juurella)
 - c. Miten vietät päiväsi? (mitä eläin tekee, miten liikkuu, saalistaa, ruokailee ym.)
 - d. Mikä on lempiruokaasi?
 - e. Mikä on paras puolesi? (esim. joku voi olla erittäin nopea, toisella on myrkkyleuat, kolmas on taitava piiloutuja)
 - f. Mitä pelkää eniten maailmassa?
 - g. Mitä mieltä olet kotipaikastasi?
 - h. Hartain toiveesi?
2. Missä eläimet ja kasvit asuvat? Tutki parin tai ryhmän kanssa kuvakortteja, joissa on jokaisessa jonkin eläin- tai kasvilajin kuva. Asuuko laji suolla, järvessä, metsässä vai niityllä? Laita lajikortti mielestäsi sopivan elinympäristön päälle, ja tutki seuraavaa korttia. Kun olette ryhmätyönä laittaneet kaikki lajit mielestänne sopiviin ympäristöihin, voitte katsoa korttien takapuolelta oikeat vastaukset.

Elinympäristöpeli löytyy museosta saaduista materiaaleista. Tarkoituksena on ryhmitellä lajit, joista on pienet kuvat, neljään eri elinympäristöön; suo, metsä, järvi ja niitty. Oppilaiden kanssa on hyvä käydä esimerkiksi keskustellen läpi lyhyesti, kuinka pelin elinympäristöt eroavat toisistaan. Kuvat voidaan asettaa esimerkiksi lattialle eri paikkoihin ja oppilaat työskentelevät pienryhmissä. Ryhmille jaetaan pussista lajikuvat, jotka he vievät eri elinympäristöjen kuvien luokse.



Ravintoketju luonnossa tarkoittaa energian siirtymistä eliöltä toiselle, eli kuka syö ja kenet Ravintoverkko taas muodostuu, kun monet eri lajit syövät useita eri lajeja, mikä onkin yleisin muoto luonnossa. Muodosta jokaisen elinympäristön lajeista ravintoketjuja tai -verkkoja.

Vastaukset eli elinympäristöjen erilaiset ravintoketjut, esimerkiksi seuraavat:

Suo:

Suoukonkorento – sammakko – kurki

Hilla/karpalo – riekko – suopöllö

Suoukonkorento/hilla/karpalo – kuovi/sammakko - suopöllö

Metsä:

Kuusi – hirvi – susi

Kasteliero – peippo/hippiäinen – orava

Mustikka/puolukka/kuusi – orava – susi

Järvi:

Simpukka – ahven – hauki

Vesihämähäkki/vesikirppu – sammakko – hauki – saukko

Suursukeltaja – ahven – kuikka

Niitty:

Kasteliero – sammakko – kiuru

Päivänkakkara/kissankello – sitruunaperhonen/ritariperhonen – sammakko/kiuru

Kissankello/päivänkakkara (maatuneena mullan seasta) – kasteliero – peltohiiri



Yhtenä uutena elinympäristönä toimivat niin sanotut urbaanit elinympäristöt eli kaupungit, puistot ja lähimetsät. Tutkikaa jotain tällaista elinympäristöä ja etsikää havainnoimalla sinne kuuluvia lajeja. Mitä löydätte?